

۲۹۵۴

دانشگاه تهران

دانشکده دامپزشکی

شماره پایان نامه ۷۹۵

سال تحصیلی ۴۸-۱۳۴۷

پایان نامه

برای دریافت دکترای دامپزشکی از دانشگاه تهران

موضوع

مارکتینگ پشم در ایران

نگارش :

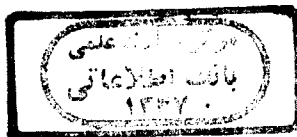
لطف الهه - رئیس حفیظ

هیئت داوران
XXXXXXXX

آقای دکتر ستاری   دانشیار دانشده دامپزشکی   راهنما و رئیس هیئت داوران

آقای دکتر اعتماد   "   "   "   داور

آقای دکتر حسینی   "   "   "   داور

۲۹۵۴

تقدیم به :

... آقای دکتر ستاری دانشیار ارجمند که مراد تدوین این

پایان نامه بخت ایت فرمودند .

... آقای دکتر اعتماد که زحماتشان را سرگز فراموش نمیکنم .

... آقای دکتر حسینی که همیشه از محظرت علمیشان برخوردار

بودهام .

بدینوسیله از آقای توسلی شرکت وقاد ، آقای رضائیان شرکت تهران دز

و آقای دانش ، مرکز توسعه صادرات تشکر میکنم .

۲۶۸۳

تقدیم ہے جس میں کہ موفقیت شاہم را با آمد یونم ،

فهرست مندرجات

XXXXXXXXXXXX

۱- مقدمه

۱

۲- اهمیت پشم از نظر وضع اجتماعی و اقتصادی

۴

۳- ارزش پشم در اقتصاد مملکت

۹

۴- تجارت بین المللی پشم

۱۲

۵- ساختمان و خواص فیزیکی و شیمیائی پشم

۱۵

۶- مقایسه پشم با سایر الیاف گیاهی و تارهای مصنوعی

۱۹

۷- استانهای مهم ایران از نظر تولید پشم

۲۳

۸- کیفیت پشم های ایران از نظر رنگ، نوع محصول، قیمت و بهای پشمهای خارجی

۲۳

در ایران

۹- کیفیت پشم گوسفند نژاد ایرانی

۲۹

۱۰- پشم چینی در ایران و بعضی کشورهای دیگر

۳۵

۱۱- پشم های دباغی و گشتارگاهی

۴۷

۱۲- عملیاتی که بعد از پشم چینی انجام میشود: بسته بندی، عدل بندی، انبار

۵۰

کردن، شرایط انبارها

۵۶

۱۳- بازاری کردن پشم و بازاریابی

۱۴- خصوصیات پشم که پشم را مرغوب میکند و عیبی که از ارزش پشم میکاهد

۶۰

فهرست مندرجات

XXXXXXXXXXXX

- ۶۶ ۱۵- درجه بندی پشم در ایران و بعضی کشورهای دیگر.
- ۷۰ ۱۶- قیمت گذاری (کیفیت کالا ، راندمان)
- ۷۳ ۱۷- فروش پشم بطور کلی .
- ۷۶ ۱۸- تولید پشم در ایران و میزان صادرات و واردات .
- ۸۱ ۱۹- مصرف پشم در ایران (قالی ، نساجی ، پتو) .
- ۸۲ ۲۰- اهمیت پشم ایران در صنعت قالی بافی .
- ۸۵ ۲۱- استاندارد پشم و ورقه استاندارد پشم گوسفند بلوچی .
- ۹۲ ۲۲- نتیجه پیشنهادهای اصلاحی برای بهبود پشم ایران و وضع بازار پشم .
- ۹۳ ۲۳- منابع مورد استفاده .

مقدمه

فرآورده های دامی بخصوص پشم و پوست در کشور مارقم عمده ای را در درآمد های

اقتصادی مملکت بوجود آورده است ولی باید توجه داشت که هنوز برای بالا بردن -

میزان تولید و بخصوص صادرات امکانات بسیار زیادی وجود دارد و سعی در بهبودی -

بخشیدن هرچه بیشتر به این محصولات و دقت در امر تهیه و تولید آن بر میزان صادرات نیز

بطور قابل ملاحظه ای میافزاید .

آمار و ارقام موجود با توجه به محاسباتی که سازمانهای اقتصادی و مسئول انجام داده اند

نشان میدهد که در ایران نزدیک به ۳۰ میلیون گوسفند موجود است که از این تعداد در

حدود ۲۰ میلیون کیلوپشم ناسور (نشسته) بدست میآید .

با توجه باین موضوع باید یادآوری کرد که بخاطر سهل انگاری و ندانم کاریهایی که در

تهیه محصول پشم بکار میرود ، مقدار زیادی از ارزش واقعی کالا کاسته میگردد بطوریکه

خسارات حاصله گاهی به ۲۵٪ ارزش کل پشم میرسد .

مقدار زیادی از پشم ایران در داخل مملکت مصرف میشود مخصوصا که ارزش و اهمیت -

فرشهای ایرانی بعلت کیفیت مخصوص پشم مصرف شده در آنهاست و سارفق نقائصی که

در امر تهیه محصول پشم وجود دارد علاوه بر اینکه احتیاجات داخلی از هر نظر

تامین میگردد و واردات پشم نیز کم میشود صادرات این محصول بالا میرود و نفع

بیشتری متوجه تولید کنندگان میگردد .

در تائید این مطلب لازم بتذکر است که ایران با اینسکه صادر کننده محصولات ادومی مانند پشم پوست کرک و غیره است و آرکننده همین فرآورده هانیز هست و در سالهای گذشته متجاوز از ۳٪ صادرات همین فرآورده ها به مملکت وارد شده است بدیهی است هر اندازه در بهبودی بخشیدن و بالا بردن کیفیت این نوع محصولات دقت بیشتری بعمل آید از نسبت واردات به صادرات کم میشود .

استاندارد پشم و تهیه اوراق استاندارد برای گوسفندان ایرانی از جمله اقداماتی است که در بهبود بخشیدن به وضع ناپسندان و آشفتن تجارت پشم این مملکت دل مهمی بعهده دارد .

اغلب گوسفندان ایران در قرا و قصبات پسر میزند که عده زیادی از آنها استعداد تولید پشم خیلی عالی دارند و قادر بایجاد محصول درجه اول میباشند . از طرفی پیشرفت صنایع بافندگی در بسیاری از کشورهای اروپا رفتن سطح تولید و مصرف منسوجات روز بروز احتیاج باین فرآورده را بیشتر ساخته و در اثر افزایش تقاضا جهت خرید قیمت پشم مرفوب نیز دائما رویتزاید است و ما میتوانیم با اصلاح و افزایش محصول پشم مملکت تولید و صادرات این کار را بالا ببریم .

متاسفانه در ایران به علت کمی تولید ، رعایت نکردن اصول اساسی در تهیه پشم نبودن وسائل کافی ، عدم آشنائی ده نشینان که بزرگترین تولید کنندگان پشم هستند با اصول جدید دامپروری و تهیه پشم و بالا رفتن تدریجی قیمتها در بازار که خود باعث کاهش صادرات میگردد و چندین دلیل دیگر محصول پشم بازار خود را از دست میدهد و ضررهای اقتصادی فراوانی به بار میآورد . و ناچاراً برای بهبود بخشیدن به این وضع باید سعی شود در تمام موارد ذکر شده در بالا دقت کافی بعمل آید و کلیه این نقائص رفع گردد تا ایران بتواند وضع ثابتی از نظر مارکتینگ این محصول پیدا کند و هر سال کمیگردد . ده ای از مشتریان بزرگ خود را از دست ندهد . در خلال مطالبی که از نظر خواهد گذشت مارکتینگ پشم در ایران از مرحله تولید تا فروش ملاحظه خواهد شد و در بعضی قسمتها مقایسه هایی با کشورهای بزرگ تولید کننده پشم در دنیا بعمل آمده است .

در بعضی نژاد های امروزه پوشش خارجی از موهای فراوان تشکیل یافته است
 همچنین در نژاد هایی که از آمیخته گری با گوسفند ان گوهستانی بوجود آمده اند
 مقدار زیادی الیاف موئی شکل در پشم آنها وجود دارد که خود دلیل وجود
 یک پوشش خارجی سخت و خشن روی بدن حیوان در زمان های گذشته است که
 بوسیله اصلاح نژاد توسط بشر، و طبیی دوران تکامل از بین رفته است .
 زیرا در دوره قبل از تاریخ از چگونگی رشتن پشم بمنظور تهیه برخی از منسوجات اولیه
 اطلاع داشته اند در حالیکه آشنائی مردم با الیاف گیاهی در قرن دوم و سوم میلادی -
 صورت گرفت و در قرن نوزدهم استفاده از این الیاف باوج خود رسید .
 این موضوع میرساند که بشر از اول زندگی خود با اهمیت الیاف حیوانی پی برده بود و
 ما یحتاج خود را قبل از آشنائی با سایر الیاف از آن تهیه میکرد و اکنون هم که بشر
 نسبت بگذشته در همه شئون زندگی ترقی قابل ملاحظه ای نموده است هنوز پشم را -
 مهمترین ماده حیوانی برای کارهای نساجی و سایر کارها میدانند و هرگز نمیتوانند
 تا رد بگری را جانشین تاریخ پشم نماید .

اهمیت اقتصادی و اجتماعی

پشم همانند فرآورده های دامی دیگر نظیر پوست و چرم اهمیت فوق العاده ای در تامین نیازمندیهای اجتماع امروزی بشمارد .

باتفییـر شکل دادن الیاف پشم منسوجات و فرآورده های تولید میگردد که هیچیک از منسوجاتی که از تارهای مصنوعی و الیاف گیاهی و غیره ساخته میشوند قادر به برابری و حتی مقایسه با آنها نیستند و اصولاً مرغوبیت و اهمیت پارهای از این فرآورده ها صرفاً بخاطر وجود الیاف مرغوب پشم در آن است و چنانکه اعتبار و ارزش قالیهای ایرانی گذشته از نقش و نگار رنگ و با تعداد گره به شعوع و کیفیت پشم آن بستگی دارد و پشم گویندگان باوچی و کرمانی در این جا از اهمیت بسیار برخوردارند . (پشمهای شتم - روتوپ)

پشم گویندگان بخصوص پشم گویندگان نژاد پشمی اهمیت قابل ملاحظه ای در اقتصاد دامپروری دارد که بعلمت همین اهمیت فوق العاده گاهی آنها از فرآورده های فرعی دام جدا کرده و در زوره محصولات اصلی دام بشمار میآورند .

در ممالکی که صنعت ریسندگی در آنها ترقی یافته است و احتیاج آنها به پشم روز بروز زیادتر میگردد اهمیت و اعتبار این فرآورده از نظر تقویت بنیه مالی کشور و از بیاد ثروت

ملی همپایه منابع مهم دیگر مثل استخراج نفت و پامعدان بشمار میآید .

در کشورهاییکه ارزش گوشت گوسفند باندازه مالک اسلامی نیست

همیشه میزان درآمد يك دامداز فروشش بعد از پایان يك دوره پرورش بیش از-

عزاید او از سایر محصولات دام برده است .

در آمریکا درصد ۲۵٪ سودی که از گوسفندان بدست میآید از فروش پشم

حاصل میشود و در طول سالهای متعدد قیمت آن برای يك هوندر از ۵ سنت تا يك

دلار در تغییر بوده است .

امروزه سعی میشود از نظر پوشاک احتیاج بشرکامل تامین شود و این بان

علت است که بعد از خوراک پوشاک مهمترین قسمت احتیاجات زندگی انسان را -

تشکیل میدهد. وهمانظریکه قدام میگفتند : خوراک و پوشاک دو عامل عمده

بقاء زندگی انسانند طبق آمار منتشره در اروپا :

۵۴/۵ درصد کلمه منسوجات از نخهای حیوانی بخصوص پشم تهیه میشود ۳۸٪ از -

الیاف گیاهی و ۷/۵٪ از الیاف صنعتی .

باتوجه باین موارد میتوان نتیجه گرفت که اهمیت پشم از نظر اقتصادی و صادراتی

تا چه اندازه نسبت بفرآورده های مشابه ارجحیت دارد .

تجربه نشان داده که هیچیک از الیاف بافتنی چه از منشا حیوانی یا گیاهی -

ارزش پشم در اقتصاد مملکت

پشم در ایران یکی از مهمترین کالاهائی است که نقش مهم و بسزائی

در بکار انداختن ماشین اقتصاد این کشور دارد .

علاوه بر مقدار پشمی که سالانه از کشور صادر میشود و متأسفانه بعلت بالا رفتن

تدریجی قیمت پشم در بازارهای داخلی مقدار این صادرات سال به سال کمتر

میشود ، مقدار زیادی پشم در داخل مملکت صرف صنایعی مانند قالیبافی نساجی

و کمی هم نمده مالی و مقداری هم بافت پشمی میگردد که در این بین میزان پشم

مصرفی برای قالیبافی بمراتب زیادتر از صنایع دیگر است .

وقتی طبق آمار مشاهده میکنیم که صادرات فرش ۲۵٪ کل ارزش صادرات غیر

نفتی کشور را تشکیل میدهد و در سال ۱۳۴۴ برابر با ۴ میلیون دلار فرش -

صادر کرده ایم ما میتوانیم با اهمیت پشم در صنایع داخلی مخصوصاً قالیبافی

بی ببریم و از آنجا دریابیم که پشم چه رل مهمی در افزایش درآمد کشور بطور

کلی نقش موثری در پیشرفت و بهبود اقتصاد کشور دارد .

دولت ایران در سالهای گذشته قیمت پشم و کربک وارداتی را به نسبت ۱۶٪

قیمت وارد شده به گمرک بالا برد این کار از نظر اقتصادی نه بنبفع دولت -

بود و نه بنفع مردم . زیرا :

درآمد احتمالی دولت از این محل حدود / ۱۲۰ میلیون ریال میشود
 در صورتیکه زیان دولت از خرید پتو و پارچه های پشمی مورد احتیاج
 خود بعلت بالا رفتن قیمت این محصولات بمراتب بیش از مبلغ بالا میشود و این
 بعلت افزایش قیمت پشم بود .

از طرف دیگر کارخانه های یافت محصولات و منسوجات پشمی بعلت بالا رفتن
 قیمت پشم که ماده اولیه و خام آنهاست قوه خرید شان کم شد و محصولاتشان
 هم گران شد در نتیجه زیان اینکار متوجه مشتریان آنها یعنی مردم شد و این
 زیان دهها برابر درآمد احتمالی دولت بود و چون اصولا در صنایع نساجی
 پشم ماده کلیدی بافندگی ها است ترقی قیمت پشم در ترقی قیمت پارچه های
 نخی و نایلونی و غیره نیز اثر گذاشت .

باتوجه به مطالبی که ذکر شد میتوان درك نمود که پشم اهمیت بسیاری
 فوق العاده در اقتصاد کشور ما دارد و از این راه میتوان سود فراوان از طریق صدور -
 پشم بخارج عاید کشور کرد .

کوشش در راه تولید بیشتر و کیفیت بهتر پشم يك نتیجه اش سود فراوان برای مردم و -

۱۱

۱۱

دولت است و نتیجه دیگری جلوگیری از واردات پشم به کشور است .

تجارت بین المللی پشم

تقریباً دو سوم تولید پشم دنیا در نیمکره جنوبی است .

کشورهای : استرالیا ، آرژانتین ، نیوزیلند ، آفریقای جنوبی و اروگوئه
از بزرگترین کشورهای صادرکننده پشم هستند که در بین اینها استرالیا و آرژانتین
مقامی بالاتر از دیگران دارند و هر ساله مقادیر زیاد پشم به کشورهای دیگر جهان
صادر میکنند .

از طرف دیگر مصرف کنندگان دیگر وارد کنندگان عمده پشم در جهان کشورهای -
نیوکره شمالی هستند .

کشورهای انگلستان ، فرانسه ، آلمان ، آمریکا ، بلژیک و ژاپن از بزرگترین
وارد کنندگان پشم در دنیا هستند که قبل از جنگ بین الملل دوم مقدار واردات
آنها بیشتر از حالا بود .

لندن یکی از بزرگترین بازارهای پشم جهان است و میتوان گفت
در دنیا مقام اول را حائز است .

پشمهاییکه در لندن بوسیله حراج و مزایده معامله میشود بخاطر آب و هوای لندن
بیشتر پشمهای لباسی است در حالیکه در لیورپول بیشتر پشم های پشمهای